

On neidki, kellele laulupidu ei istu

Kihelkonna segakoori imetlesid 5. detsembril NATO sõdurid Ameerikast, kes ajateenija kannatlikkusega eestlaste n-õ oma asja Kihelkonna kultuurimajas pealt vaatasid. Sinna kanti tõi neid Kaitseliidu suurõppus Orkaan 2014.

FOTOD: Sabine Burger

Kui šveitslane **Sabine Burger** 1998. aastal esimest korda Eestisse sõitis, et siin aastake vahetusõpilasena õppida, märkas ta kohe, kui paljud eestlased aktiivselt kooris laulsid. Miks küll?

Anneli Tarkmeel

anneli@meiema.ee

See küsimus jäi Sabinet kummitama. Mõõdunud laulupeoaasta alguses valis ta välja erinevad laulukollektiivid, kelle seas oli ka Kihelkonna segakoor. Klasiõpetaja ja fotograafi haridusega noor naine töötab Bieli teatri fotograafina. Samaaegselt veab ta ka oma fotoraamatu projekti tööpealkirjaga "Laulu lood". Et fotode kõrval ilmuvad ka tekstid, selleks teeb ta koostööd Eesti autoritega.

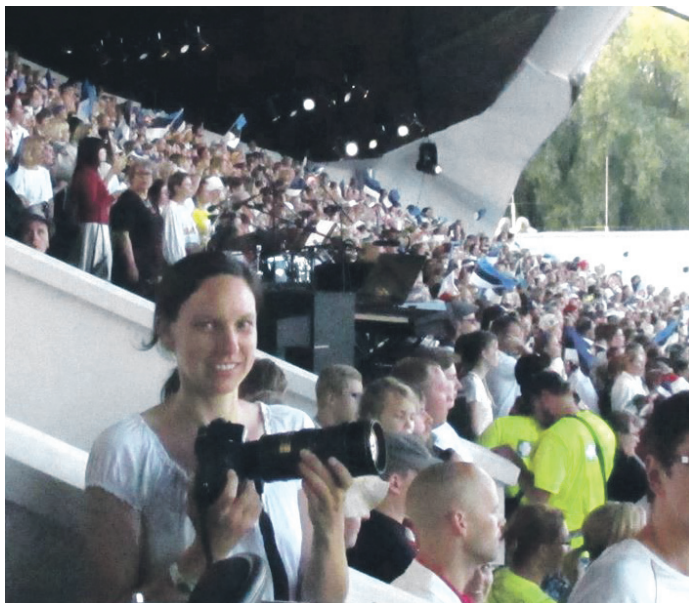
"Lugesin läbi Valdur Mikita raamatu "Lingvistiline mets", mis jättis mulle sügava mulje. Teeme koostööd Eesti kultuuririst rääkivate tekstide koostamisel," selgitas vabalt eesti keeles suhtlev Sabine.

Kirjanik Lauri Sommeri peaks keskenduma rahvalauludele ja kolmas autor, Eero Raun, paneb kirja, kuidas laulmine on riigi ja vabadusega seotud.

"Ma otsin tegelikult veel ühte autorit, kes kirjutaks lahti kooride seltskonnaelu, sest see on üks peamisi põhjusi, miks ikkagi laulmas käiakse," leidis aasta tagasi eestlaste koorilauljähingele olemust uurima asunud šveitslane.

Häbenemata armastamine

Sabinele on tähtis, et raamat ei oleks ainult laulupeost. "Tahhan näidata, et mõned inimesed on ka laulupeo vastu. Et on olemas teised küljed ja et koorilaul on võrreldes regilauluga palju

Tööhoos šveitslane 2014. aasta suvel Tallinnas lauluväljakul üldlaulupeo kontserdil.

Sabine sõnul on Kihelkonna segakoori dirigent Imbi Kolk hästi empaatiline inimene, kes mõistab oma lauljaid ja teenis selle (ja kõige muu) eest talvelaulupeol suure kallistuse oma koorilauljalt.

noorem kultuuripäränd."

Aga miks siis eestlane laulab? Sabinele meeldib, et eestlane ei häbene oma riiki armastada, selle üheks väljenduseks on püüd pääseda laulupeole. Põhjusi on muidugi veel.

"Kuna kooril on täita tähtis

ülesanne külaelus, siis see annab aluse üldisele olemisele ja identiteedile. Laulmine on oluline mitte ainult muusika, vaid ka seltsielu pärast," nimetas ta mõningaid neist.

See avastus ei ole küll midagi uut, võib lugeja mõelda.

Siiski on eestlaste lauluhimu välismaalaste jaoks üks müstilne värk.

Fotorännakud Eestimaal

"Minu jaoks oli oluline, et saaksin lähemalt uurida erinevaid koore üle Eesti. Näiteks professionaalne rahvusmeeskoor RAM ning tavaline külakoor Kihelkonnalt. Siis on veel Eesti Panga kammerkoor, Tallinna Sadama segakoor, Narva Koorikooli poistekoor, Seto meeskoor Liinatšuraq, Mere-mäe-Obinitsa naiskoor. Tegin koostööd veel Kihnu kooli mudilaskoori ja Eesti koorijuhtide naiskooriga. Samuti segakooriga HalePopp Singers Tartust, mis aga lõpetas pärast laulupidu tegutsemise," rääkis Sabine.

Oma fotorännakutel käis ta koos RAM-iga Valgas ja Liinatšuraq' a Lätis. Ja nii satus Sabine ka Kihelkonna segakoori korraldatud talvelaulupeole eelmisel aastal detsembri alguses.

Saarlaste koori juures meeldis Sabinele kõige enam see, et koos laulavad vanemad ja nooremad, ka lapsed, ning et asja tehakse ühiselt ja hästi suure südamega.

Igavus ajab laulma

Juba praegu saab Sabine väita, et laulurahvast motiveerivad koorilauluga tegelema üldiste põhjuste kõrval ka inimese isiklikud tõekspidamised. Kõlab jälle kulunud tõena, aga laulma ajab näiteks igavus. Samas on näiteks mõnes ametiasutuses palju lihtsam asju ajada, kui kaaslaulja tuttavad silmad sealsest kollektiivist vastu vaatavad.

Lõpetuseks nentis Sabine veel seda, et meie koorilaulutraditsiooni hääbumine on seotud kapitalismiga. Nõukogude ajal oli võimalusi vähem, aga seetõttu püsis rahvakultuur elavana. Vähemasti nii paistab asi kõrvalpilgule.

2014. aastal alanud raamatu-projekt peaks ühele poole saama 2016. aasta talvel.

Eikla klubis Jaan Kirsi improsoõ

Sellest võib tulla nii kontsert kui tantsupidu, andis eile telefonitsi mõista Eiklas sündinud pulli- ja pillimees **Jaan Kirss** (pildil, 62). Ikka seesama Jaan, kes aastaid tagasi oli ansambel Apelsin trummimängija ning tänasel päeval kaunistab pidusid omanäolise trummisõuga.

"Ma olen alati lähtunud publikust, olen paindlik ja vastutulelik mees," muigas Jaan. Nii selgubki, et ta ajab oma asja ikka läbi huumoriprisma ja vastavalt vajadusele on valmis publikule meelelahutusena pakkuma ka viktoriini. Ühislaulminegi pole võimatu, olgu publik ainult valmis nõudma.

Ka oma lastega üles astunud multiinstrumentalist Jaan tuleb Eiklasse üksinda, saatjaks ehk fonogrammide, akordion ja rütmipillid. Tema improsoõst saavad saarlased osa pühapäeval, 18. jaanuaril kell 13 Eikla klubis.

Saaremaal otsustas ta esineda omal initsiatiivil. "Minu lugu on väga lihtne. Kuulsin, et Eiklas avati uus kultuurimaja ja tahtsin lihtsalt nostalgitsema tulla. Olen sündinud Eikla lähedal Piila külas, kust lahkusime koos perega siis, kui ma olin kohe-kohe viieaastaseks saamas," meenutas Jaan.

Oma lapsepõlvest tulid tal meelde mõned seigad näärpeost, kus kingituseks anti kommid, mis olid kingakarbi sees. Muidugi on tema

1950-ndate mälestused lünklikud, kuid mingi helge tunne on hinge jäänud, mis ajendas teda nüüd Eiklasse esinema sõitma. Ta on sündinud 1952. aastal, jõudes Pärnu-Jaagupi kaudu Tallinnasse.

"Mu isa on 91-aastane mees, kes hoolega loeb Meie Maad. Ta on ise Kõrkverest pärit ja eks tal on põnev lugeda, et tema järeltulija läheb sinna esinema, kus mõõdusid tema noorusaastad," mõtiskles Jaan lõpetuseks. Jaani nüüdseks juba lahkunud ema sündis Tagaverel. Eikla oli aga paik, kus noor pere oma elu alustas.

Mõnus pühapäevane meelelahutus on hea võimalus koos Jaaniga uus klubi üle vaadata. Kogu lõbu saab kätte vaid paari euroga.

Anneli Tarkmeel

Uluotsa postmark

Käesoleva aasta esimene uus postmark ilmub teisipäeval, 13. jaanuaril tähistamaks 125 aasta möödumist Jüri Uluotsa sünnist. See on kaheteistkümmes postmark Lembit Lõhmuse kujundatud postmargisarjas "Eesti riigipead 1918–2018".

Jüri Uluots sündis 13.01.1890 Kirbla vallas Läänemaal. Pärast Pärnu gümnaasiumi lõpetamist õppis Peterburi ülikoolis õigusteadust ja lõpetas selle I järgu diplomiga. Temast sai üks Eesti õigusteaduse loojaid, osales tsiviilseadustiku koostamises ja oli Eesti Vabariigi põhiseaduse projekti üks peamisi autoreid. Teadlasena uuris Eesti õiguse ajalugu. Tema akadeemiline karjäär jätkus Tartu ülikoolis, kus temast sai õigusteaduskonna õppejõud 1920–1924, 1925–1940 professor, samas ka teaduskonna sek-

retär 1921–1924 ja dekaan 1924–1931, 1931–1934 ülikooli prorektor. 1938–1940 oli ta Eesti Teaduste Akadeemia liige.

Jüri Uluots oli 1919–1920 Asutava Kogu, 1920–1926 I, II, 1929–1932 IV riigikogu, 1938–1940 riigivolikogu liige. Alates 12.10.1939 kuni riigi okupeerimiseni 1940. a juunis oli ta Eesti Vabariigi peaminister. Seadusliku riigivõimu taastamiseks nimetas ta peaministriks presidendi ülesannetes 18.09.1944 ametisse Otto Tiefi valitsuse. Erinevalt paljustest meie riigitegelastest õnnestus tal Rootsi pääseda, kus ta suri 9.01.1945. 31.08.2008 maeti Jüri Uluots koos abikaasa ja pojaga ümber Kirbla kalmistule.

Vaba Maa trükikojas on uut, 55 senti maksvat postmarki trükitud 40 000 ning müügil on need 10 margist koosnevate väikepoognatena. Osta saab seda marki ka ühekaupa. Traditsiooni kohaselt valmis koos uue postmargiga ka eriuubrik ning esimese päeva eritempli kasutamise Tallinna postkontoris. Margi piduliku esitluse korraldasid Riigikantselei ja Eesti Post Rotalia Tallinna konvendis, sest Jüri Uluots oli 1913. aastal Peterburis asutatud üliõpilaskorporatsiooni Rotalia asutajaliige.

Elmo Viigipuu

